

גליון חג מורדחב

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה הושנג חיים בן בבא ומונבר ז"ל
נפטר בכ"ד בניסן

קובץ

האור לחיים

שנה רביעית

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת צו, פסח
שביעי של פסח תשפ"א

זמני השבת (פרשת צו) / חג הפסח

ר"ת	צאת החג	ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
20:17	19:32	20:16	19:31	18:39*	י-ם
20:14	19:29	20:13	19:29	18:37	ת"א
20:16	19:31	20:15	19:30	18:38	ח'פ"ה
20:15	19:31	20:15	19:30	18:38	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 18:19

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת צו, פסח ושביעי של פסח תשפ"א

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אהרי"ך" - חומש ויקרא

פרשת צו:

1 שמירת המחשבה בשעת התפילה

5 שלא יחמיץ

פסח:

10 הכרת הטוב מנקודת ההתחלה

14 זכרו שאני הצלתי ומציל אתכם!

17 סיבלות עם ישראל - יסוד בנינים

20 הקב"ה מגן על ישראל ומצילים

23 לשנה הבאה בארעא דישראל

שביעי של פסח:

24 יהודים הם בני מלכים

30 אבן הסמפירינון וסגולתה להבריא מים

שמירת המחשבה בשעת התפילה

הקורבן, על אף שיש להם חסרון בו, ואינם מרוויחים ממנו דבר, מלבד עורות פשוטים וזולים.

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו (ויקרא ו, ב).

אך יש בפסוק רמז נוסף, המלמדנו כינה בעניין חשוב עד מאוד:

ה א י ב ר י ם
החשובים, שהם
חיות האדם, יש
להם כיסוי:
לעיניים יש
עפעפיים, לפה יש
שפתיים.

האוזן, למשל, היא איבר חשוב מאוד,

עד שחז"ל קבעו (בבא קמא פה ע"ב):
"חרשו - משלם לו דמי כולו" -
והקב"ה ברא אצבעות כמו יתדות, כדי
שאם ישמע האדם דברי לשון הרע או
רכילות, יוכל לסתום את אוזניו (כתבות

דרשו רבותינו (תורת כהנים): "אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות. אמר ר' שמעון ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש בו חסרון כיס".

בפשטות, כוונת רבותינו, שצריך לזרוז את הכהנים בקורבן העולה, שכן אין להם שום חלק בבשרו, מלבד העור שהם מקבלים (זבחים קג ע"ב).

זהו קורבן שכשמו כן הוא - עולה. הוא עולה כליל לה'.

באה התורה זורזה אותם בהקרבת

לעיניים יש כיסוי, ויש בו חשיבות גדולה. נאמר: 'וְעֵצִים עֵינָיו מִרְאוֹת בְּרַע... מִלֶּךְ בִּיפְיוֹ תַתְּחִינָה עֵינָיו' (ישעיה לג, טו-יז) - הכיסוי נועד כדי שיעצום אדם את עיניו, ולא יסתכל במראות אסורים, ואדם המצליח לשלוט בעצמו ולשמור את עיניו מראה אסורה, יזכה למלכות ולגדולה.

לדבר אחד באדם אין כיסוי כלל - למחשבה! ואכן, קשה ביותר לשמור עליה!

המוקש העיקרי של המחשבה הוא בשעת התפילה. מחשבותיו של אדם אצות טסות, ומטיילות בכל העולם כולו...

הוא עומד ומתפלל, ובינתיים נמצא בחנות נעלים וצועק על המוכר למה הסחורה כל כך יקרה... אחר כך הוא הולך לחנות הגלידה, משם עולה לאוטובוס ומשלם לנהג... ויש כאלו שכבר הגיעו לחו"ל...

על כך בא רבי שמעון ואמר: ביותר צריך זירזו לשמור על מקום שיש בו חסרון כיס, דהינו - מקום שהוא חסר

ה'ע"א), ומלבד זאת ברא את התנוך, שיאפשר לאטום את האוזן שנכווית תחילה, ויש לשמור עליה.

מעניין לדעת, כי לקראת סוף ימי ה"חפץ חיים" זצ"ל, כאשר כבדו אוזניו משמוע, וכדי לדבר עימו היה על המדברים להתקרב ולצעוק באוזניו - הציע לו עשיר גדול שירכוש עבורו מכשיר שעוזר לשמיעה, המצאה חדשה שיצאה לאור באותם ימים.

"אין צורך" - אמר ה"חפץ חיים" - "ללמוד תורה ברוך ה' אני יכול. מה שאני צריך לשמוע, באים ומשמיעים באוזני, ואני חוסך מעצמי את שמיעת הדבורים שמדברים ביניהם בני אדם, שעלולים להיות בהם הרבה לשון הרע ורכילות, שכן אף אחד לא יבוא לצעוק לתוך אוזני דברי לשון הרע..."

לפה יש שני כיסויים - חומה בתוך חומה: שפתיים ושיניים. מכאן למדו רבותינו כמה חמורים עוון לשון הרע ודברים בטלים, שיש לשמור מפניהם את האדם באופן מיוחד.

את תפילת העמידה, עליו לחשוב כי הוא עומד כעת לבד עם הקב"ה. "אני והו הושיעה נא"...

המניין מסביב הוא לפני התפילה, אך בעמידה עצמה - רק הוא לבדו והקב"ה, וכך יתפלל אליו מעומק הלב, יסיח את ליבו ואת דאגותיו, ידבר, יבקש ויתחנן ויבכה לפניו.

אם כן, עבודתנו היא להתאמץ ולהשתדל שלא להסיח דעת בשעת התפילה, כי אם להתפלל מעומק הלב לאבינו שבשמים, שישמע את תפילתנו. אלו דרגות גבוהות מאוד, שהלואי ונזכה להגיע אליהן!

אדם שמתאמץ ומכין את עצמו לעמוד לפני מלכו של עולם - יזכה לטעום את טעמה המתוק והנפלא של התפילה!

אחד הדברים שמסוגלים לטהר את המחשבה ולזכך אותה, זו הנחת התפילין. תפילין של יד מניחים כנגד הלב כדי לשעבד את התאוות והמחשבות, ותפילין של ראש מניחים

כיסוי, וזוהי המחשבה!

קשה לשמור על המחשבה!

היצר עומד על האדם, ומסיח את דעתו - "והוא עומד עליהם"... במיוחד בשעה שהוא מתחיל להתפלל!

תפילה בלא כונה היא כגוף בלא נשמה (השל"ה הקדוש - תמיד, עמוד התפילה, תורה רמט).

עבודת התפילה אינה יכולה להיעשות בניע שפתיים! על המתפלל כשרק שפתותיו נעות ללא כוונת הלב אומר הנביא: "בְּפִיו וּבְשִׁפְתָיו כִּפְדוּנִי וְלִבִּי רָחַק מִמְּנִי" (ישעיהו כט, יג).

עיקר התפילה הוא בכוונת הלב, ואמרו חז"ל (תענית ח ע"א) "אין תפילתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים נפשו בכפו", ועוד אמרו (ברכות כח ע"ב): "וכשאתם מתפללים - דעו לפני מי אתם עומדים", לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

ה"חובות הלבבות" (שער חשבון הנפש פרק ג) כותב, שכאשר עומד אדם להתפלל

במשניות, בהלכות ובדרשות, והוא חושב כל הזמן: כך וכך כתוב במשנה, ובגמרא כתוב כך... מחשבתו נשמרת במהרה!

וכדברי הרמב"ם (הלכות אסורי ביאה פרק כב הלכה כא) שכותב: "אין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה", וכשיעסוק בתורה הקדושה, יצליח לשמור את המחשבה.

כנגד המוח, ומכוונים לשעבד להקב"ה את המחשבה ואת הלב.

מצווה זו משרה על האדם קדושה למשך היום כולו, ועוזרת לו לשמור את מחשבתו!

עצה נוספת היא לימוד התורה הקדושה.

אדם שכל עסקו הוא בתורה,

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

שלא יחמיץ

מקבלים עליהם ממון רב.

מצוות כאלו, שנעשות לשם שמים, ללא שום הנאה ורווח פרטי, נשמרות לאדם בשלמות.

אלו הן עולות תמימות שעולות כליל לה', "לְרִיחַ נִיחֹחַ אֲשֶׁה לָהּ" (שמות כט, מא), ואדם היודע זאת, אינו יכול שלא לשמוח ולהזדרז בעשייתו.

מידת הזריזות היא מידה נפלאה ועצומה, וקיום מצוות מתוך זריזות יש לו מעלה גדולה.

התנא באבות (ד, ב) אומר: "הוי רץ לדבר מצוה". מצוה שעושה אדם בזריזות, אינה דומה למצוה שהוא מקיים בעצלות, כיון שכאשר הוא מתאמץ לקיים את המצוה בחשק ובזריזות, הוא מראה בכך את גודל אהבתו וחיבתו אליו יתברך, ואל מצוותיו וחוקותיו.

יתרה מזאת, בספרים מובא, שההכנה

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תיבד בן (ויקרא ו, ב).

מפני מה פתחה התורה בלשון ציווי, ולא ב'וידבר' או 'ויאמר' כפי שנאמר בדרך כלל?

רש"י מביא מחז"ל (תורת כהנים): "אין צו, אלא לשון זירוז, מיד ולדורות. אמר רבי שמעון: 'ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כים', כלומר, התורה רצתה לזרז את הכהנים המקריבים את קורבן העולה.

והנה רבותינו אמרו: "לשון זירוז מיד ולדורות", מכאן שלא רק בהקרבת הקורבנות מזרזת אותנו התורה, אלא בכל ענייני עבודת ה'. אף על פי שאין בית המקדש קיים ואין לנו את עבודת הקורבנות, מכל מקום עלינו להיות זריזים, בפרט במצוות שאין מהן כל כך טובת הנאה, ולקיימן בחשק, בשמחה, בחום ובהתלהבות, כאילו

תהרהר: אולי יותר טוב אחר כך, מכשיו אני באמצע...

לא! עכשיו תלמד, אחר כך תעשה את מה שרצית לעשות כעת. למה? כי "מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה" (מכילתא פרשת בא ט). מצווה היא כמו עיסה של מצות. אדם שהתחיל לעשות את העיסה של המצות, ופתאום נזכר שעליו לעשות איזה דבר, אם הפסיק והלך לעשותו - העיסה נהיית חמוץ.

"וְשִׁמְרֶתֶם אֶת הַמִּצְוֹת" (שמות יב, יז) - תשמרו אותן שלא יחמיצו. אם התחלת לעשות מצות - עשה אותן מהר, תגמור, אל תפסיק באמצע. כך הוא גם בנוגע לקיום המצוות - תחטוף. הזדמנה לידך מצווה? - אל תדחה את עשייתה לזמן מאוחר יותר, אלא עשה מיד!

דבר מצוי הוא, שבבית הכנסת נערכת מגבית עבור אלמנה ויתומים וכדומה, ואדם השומע את הדברים, מתחמם וחושב לעצמו: אכן, מצוה גדולה

והזריזות לדבר מצוה מהווים חלק גדול מן המצוה. בכך נחשב לאדם שהתחיל את קיום המצוה וקנה בה חלק.

כל גאולת ישראל ממצרים נעשתה בזריזות. ה' ציוה את משה לומר לישראל שיקחו להם שה לבית אבות, ומיד "וילכו ויעשו", בלי להמתין כלל.

שנינו במשנה באבות (ב, ד): "אל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תיפנה".

לפעמים אומרים לאדם: "בא, הצטרף לשיעור תורה" והוא עונה: "אבוא מחר" ... מי יודע מה יהיה מחר?! "אל תאמר לכשאפנה" - כשאהיה פנוי מכל עסקי, אז "אשנה" - אלמד תורה. אם באה לידך מצוה - עשה אותה מיד.

מצוות צריכים לחטוף. זריזין מקדימים למצוות. מי שהוא זריז - יזכה למצוות, מי שאינו זריז - ישאר מיסכן, נטול מצוות.

אם נכנס בכך חשק ללמוד - תפתח ספר ותתחיל ללמוד מיד. אל תאמר: מחר אעשה, עוד שעה אעשה. אל

קודם היה מולהב, היה חם לקיום המצוה. אך כיון שהשתהה - התקרר. מצוות צריכים לעשות בזריזות, ללא שהות כלל, כדי שלא להחמיצן!

בשנותיו האחרונות של "החפץ חיים", כאשר כבר עבר את גיל תשעים, שהה באחת השבתות במקום נופש בחברת בחורים רבים מיישיבות רבות. הוא דרש לפניהם בענייני ארץ ישראל והגאולה, ובין דבריו הביא את הפסוק "וַיִּצְעֲקוּ וַתַּעַל שׁוֹעֲתָם אֶל הָאֱלֹקִים מִן הָעֵבֶרָה" (שמות ב, כג), המלמד שיש לזעוק אל ה' על דבר הגאולה.

אם כן אפוא למה אנו שותקים ולא עושים בזה כלום? - החל לשאול, ותוך כדי הדברים התרגש ביותר והחליט להתחיל מיד בפעולה.

חסרה עוד מחצית השעה עד לצאת הכוכבים. הוא חיכה בקוצר רוח לצאת השבת, ואז ציוה להתפלל במהירות, שלח לקרוא לאחד מחתניו, וביקש לשכור מיד עגלה כדי לנסוע לוילנא, לרשכבה"ג רבי חיים עוזר גרודזינסקי,

מאוד היא זו, אני חייב לעזור. אתרום סכום הגון - חמשת אלפים ש"ח. אבל לא אתרום עכשיו, אעשה זאת בהמשך, הרי אף אחד לא בורת, המצוה קיימת...

הבעיה הגדולה בדבר היא, שכשהיה שם, ודיברו על האלמנה המסכנה, ליבו התחמם, ובער בו הרצון לעזור. כשיצא החוצה - התקררה ההתלהבות, והחל לחשוב: 'בעצם, אני חושב שלא אוכל לעמוד בסכום הזה. יש עוד הרבה דברים שעלי לתרום עבורם, מספיק שלושת אלפים, גם זה סכום הגון למדי. כל זה הוא חושב כשהוא בדרך לביתו. כשמגיע הביתה ומדבר עם אשתו - הסכום יורד לאלף, חמישית ממה שחשב תחילה לתרום...

ואם עדין לא נתן בפועל, בשלב כלשהו עולה בליבו המחשבה: "אין הכרח לתת את כל הסכום בכת אחת, אפשר לתרום בהוראת קבע של חמישים ש"ח לחודש, המצטרפים בסופו של דבר לחשבון גדול..."

גאולת מצרים התרחשה כאשר היה משה בן שמונים שנה ואהרון בן שמונים ושלוש.

הקשה ה"חפץ חיים": מדוע עיכב הקב"ה את גאולת ישראל ממצרים, על אף שהגואל כבר היה מוכן זמן רב קודם לכן?

הוא תירץ שבני ישראל לפני כן לא זעקו אל ה'. הם אומנם עבדו בפרך וסבלו מאוד, אבל חשבו שהכל עדיין נסבל...

אלא שמצבם הורע - "וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם" (שמות ב, כג). רש"י מפרש: נצטרע, והיה שוחט תינוקות ישראל ורוחץ בדמם, מיד "וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעָקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹקִים..." ואז "וַיִּשְׁמַע אֱלֹקִים... וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע אֱלֹקִים" (שם, כד-כה).

באר רש"י: "וידע אלוקים - נתן עליהם לב ולא העלים עיניו", לאחר מכן נגלה למשה רבנו בסנה ואמר לו: "רֵאָה רְאִיתִי אֶת עֲנֵי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת צַעֲקָתָם שְׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נִגְשָׁיו כִּי יִדְעֵתִי

ולהתייעץ אתו מה אפשר לעשות להחשת הגאולה.

חתנו חשש מאוד מפני נסיעה כזו, שהיתה מסוכנת ביותר לבריאותו. בחוץ ירד שלג ונשבו רוחות עזות שעלולות להביאו לסכנת חיים. הוא ניסה להציע, שבמקום לנסוע לוילנא, יזמינו אליו את שר התורה, הגאון רבי שמעון שקופ ועוד כמה מגדולי התורה שבדור, ובמקום יתייעצו על כך.

ה"חפץ חיים" גער בו: "הזמנתיך כדי לתקן ולא לקלקל!".

בקושי רב הצליח חתנו לשכנע אותו לדחות את הנסיעה למחרת.

למחרת הזמין ה"חפץ חיים" את העגלון בעצמו לנסיעה לוילנא. לרוע המזל לא היה בעל הכרכרה בביתו, והנסיעה נדחתה למחרת היום, ומשם כבר "חליף שעתא ולא זימנה" (כפי שאמר האר"י לתלמידו רבי חיים ויטאל, מובא ב"בן יהודע" בפירושו על מסכת סנהדרין (דף צ"ד ד"ה בקש הקב"ה)) - חלפה השעה שהיתה מסוגלת לישועה ונדחתה לזמן אחר.

בלי רחמים.

הוא היה הורג אנשים בכל מיני מיתות משונות, בלי שום דין ומשפט. בסופו של דבר נהרג בעצמו על ידי חבריו.

לא חבריו הרגוהו - קובע ה"חפץ חיים" - אלא זעקתם וצערם של עם ישראל!

וגם אנו, אם נזעק ונרבה בתפילות על הגאולה, נזכה לגאולה השלימה.

את מְאָבְיו" (שם ג, ז).

יוצא אפוא, שהזעקות הנוראיות שזעקו ישראל אל ה' יתברך גרמו שתתעורר עליהם מידת הרחמים, והקב"ה ישלח להם מיד גואל צדק.

בהמשך דבריו כותב ה"חפץ חיים", שכך אירע גם בימי הצאר ניקולאי השני, אשר הצר לישראל, והכה בהם

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

פסח

הכרת הטוב מנקודת ההתחלה

אדם שמקבל טובה ממישהו צריך לזכור לו את החסד שעשה עימו כל הזמן, וחלילה לא להיות כפוי טובה, שהרי אמרו רבותינו (תנחומא שמות ה) שכל המכיר בטובתו של חברו יכיר בטובתו של מקום, ולהיפך - כל הכופר בטובת חברו סופו חס ושלום לכפור בטובתו של מקום.

אם רוצה אתה להתרגל לזכור את טובותיו של הבורא אליך, עליך לזכור את טובות חבריך, ידידיך, קרוביך, וכל מי שאי פעם היטיב לך.

זוהי דוגמא להכרת הטוב. כך נוהג מי שזוכר את הטובה שעשה לו חברו! בליל פסח אנחנו באים ואומרים לקב"ה: רבונו של עולם, אנחנו מכירים בטובות הגדולות שעשית לנו, מודים ומהללים עליהם וצועקים על העתיד.

בליל הסדר, כאשר אנו יושבים ומהללים את ה' על הניסים הגדולים שנעשו לנו, אנו פותחים ומזכירים את המקור ממנו התחיל הכל - "מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו".

ליל הסדר הוא זמן גדול של הכרת הטוב לקב"ה!

כתוב בזוהר הקדוש, שהקב"ה נכנס לכל בית יהודי בליל הסדר עם כל הפמליה שלו, לראות ולשמוע מה הם מדברים, וכששמע אותם מהללים ומודים לו על יציאת מצרים, משתבח הוא בבניו חביביו לפני מלאכיו ואומר: 'ראו אותם! לפני למעלה משלושת אלפים שנה עשיתי להם ניסים והוצאתים ממצרים, ועד עצם היום הזה הם יושבים ומספרים על אותם ניסים!'

במאה שערים, או בקרית פוניבז' בבני ברק, לאבא קדוש וטהור, תלמיד חכם, ראש ישיבה, ראש כולל, גאון ופוסק - היה לי סיכוי להיות משהו. אבל מה רוצים ממני? נולדתי בשכונת התקווה, במקום נידח ברמת גן. אין שם לא דת ולא תורה. אף אחד לא שומר שבת, ה' ירחם. אז מה רוצים ממני? מה שאני זה כבר טוב מאוד...

באה ההגדה ואומרת לנו "מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו". היודעים אתם מי היה אברהם אבינו? הוא נולד לתרח שהיה גדול עובדי עבודה זרה בדור, המנכ"ל של רשת החנויות להפצת פסלים! כל עבודה זרה שבעולם - היתה בידו.

בכל זאת, לא אמר אברהם: 'ראו מנין באתי, אין לי סיכוי...' אלא התייגע ומסר נפשו עבור כל מצוה ומצוה!

בן שלוש שנים הכיר את בוראו בתוך המעוז של עבודה זרה שבו היו שקועים כל משפחתו וקרוביו. הוא הצליח להתנתק ואמר: אין לי מה לעשות כאן, אני חייב לחפש את בורא

תהיה איתנו תמיד כמו שהיית איתנו עד עכשיו!

את כל ההלל וההודאה אנו פותחים, כאמור, באמירה: "מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו. שנאמר (יהושע כד, ב): 'וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, בְּעֵבֶר הַנְּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם, תִּרְחַ אֲבִי אֲבֹתְהֶם וְאֲבִי נַחֲוֹר וַיַּעֲבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים" - תראה את הייחוס שלנו... מתחילים את ההגדה בגנות.

ותמוה, מה פשר הדבר? וכי יעלה על הדעת שנבוא לאדם ונאמר לו: יש לי הצעת שידוך טובה בשבילך. אתה יודע מי? בתו של העבריין הגדול...

אין, אם כן, אנו משתדכים בליל פסח עם הקב"ה ואומרים: 'מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו'?

אמר על כך הדרשן, פה מפיק מרגליות, הצדיק רבי שבתאי יודלביץ זצ"ל חידוש נפלא:

אדם נוהג לחשוב: אילו הייתי נולד

באמת רוצה - תצליח להשיג! וכן להפך, מה שאדם השיג בחייו, הוא באמת רצה. כשאתה שואל, למה לא השגת יותר? למה לא נעשית תלמיד חכם גדול יותר או צדיק מופלג? התשובה היא: לא רצית. אילו רצית - היית משיג, כי אין מציאות שאדם לא ישיג את רצונו.

כשרוצים לראות כמה רצון השקיע אדם בדבר כלשהו, יש להתבונן בתוצאה. התוצאה היא מדד למידת הרצון שהשקיע. לפעמים אדם מתלונן: 'לא הצלחתי!...' חביבי, זה היה הרצון שלך!... אם תרצה יותר - תשיג יותר.

אתה רוצה להשיג השגות? תשתדל מעצמך ותרצה מאוד, ואז תזכה לקבל משמיימים השגות גבוהות מאוד, שילוו אותך בכל חיך.

הקב"ה אומר לנו: פיתחו לי פתח כחודו של מחט - הפתח שאתם צריכים לפתוח אותו ראשונים - הוא הרצון.

העולם! אני חייב לחפש מקום ללמוד בו!

הוא חיפש ומצא את הישיבה של שם ועבר. שם, בנו של נוח, היה אחד מן הסבים של אברהם אבינו. אבל הוא היה סגור ומסוגר בישיבה שלו, ביחד עם עוד כמה שרצו לדעת והיו מנותקים מכל העולם. בכל זאת הלך אברהם אבינו אליהם, ישב איתם ולמד-ולמד עד שנתחכם בכל חכמה שבעולם, שהרי שם קיבל מנח שהיה נביא וקיבל מאת ה' יתברך - וכך הועברו לאברהם אבינו כל הידיעות הללו.

כשיש לאדם רצון הוא ישיג, ואם אין לו רצון - לא יוכל לעשות מאומה! לאברהם אבינו היה רצון ליראת שמים ולדבקות בה', ו"רצון יראיו יַעֲשֶׂה" (תהלים קמה, ט).

רבי שלמה זולבה זצ"ל כותב ב"עלי שור": "ועלינו לדעת מה שאדם באמת רוצה את זה הוא משיג בחייו".

אל תנסה לספר סיפורים... מה שאתה

הצליחו לעמוד גם בניסיונות כבדים יותר, ונעשו למרות הכל גדולים, קדושים וטהורים.

לפי רצון האדם - כך השגותיו.

הקב"ה אומר: אם תיתן לי את הרצון שלך - אתן לך את הכל!

והכוונה לרצון רצוף עד הסוף, ללא 'זיגזגים'... רצון שיהיה קיים גם כאשר יהיו חלילה ירידות. האדם מחליט: 'אני רוצה ושום דבר לא יעצור אותי!' "בעבר הנהר ישבו אבותיכם תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים אחרים" - כך התחיל אברהם אבינו. הוא לא נולד אצל גדול הדור, אלא ההיפך, ולמרות כל הקשיים והניסיונות צמח להיות אברהם אבינו 'אבי האומה'!

אל יאמר אדם, 'אילו הייתי נולד אצל צדיק וקדוש גם אני הייתי צדיק', אדרבה, ההיפך הוא הנכון, אם נולדת במקום רשעים, כנראה שטמונים כך יכולות עצומים, ובכוחך להפוך עולם ומלואו!

הרצון צריך להיות רצון אמיתי, דהיינו - עקבי ובלתי משתנה.

לפעמים אדם אומר: אני מוכן לפתוח כולל או ישיבה, אבל איך אעמוד בקשיים אם יהיו...?

עצם השאלה מעידה שאין בו רצון אמיתי. ישיבה אינה בסטה בשוק 'מחנה יהודה', שאתה סוגר אותה לפי הקושי...

מי שרוצה באמת יודע שהוא לא יזוז לעולם מן המטרה שהציב לעצמו. כמובן, לא לעולם חוסן, תמיד יש עליות ויש ירידות, יש קשיים ויש ניסיונות, אבל הוא מצידו דבק ביעד הזה.

לפעמים אדם מכריז: אני רוצה לעסוק בתורה. אני רוצה לדעת את כל הש"ס, ללמוד את הפוסקים, ראשונים ואחרונים... אבל אחרי זמן מה הוא זז קצת, ולבסוף יורד לגמרי. אתה שואל אותו: מדוע אתה יורד מזה? והוא עונה: קשה לי. יש לי ניסיונות גדולים. והתשובה האמיתית היא שלא היה לו רצון, כי כל אלו שהיה להם רצון,

זכרו שאני הצלתי ומציל אתכם!

שהוא חייב לו את חייו. השניים פתחו בשיחה, ובמהלכה סיפר הניצול למצילו כי הוא עני חסר בית, מטה לחמו נשבר, ואין מי שיתמוך בו.

נכמרו רחמיו של המציל על אותו מסכן, והוא אמר: "אדם עשיר הנני, אני מתגורר באחוזה גדולה. בוא לביתי, ואקצה לך חדר גדול, מהיום והלאה כל מחסורך - עלי".

העני חסר הבית הודה בהתרגשות למיטיבו ואמר לו: "הצלתי את חי! אינני יודע כיצד אוכל להשיב לך טובה!"

אמר לו המציל: "אינני מבקש ממך שום טובת הנאה. רק דבר אחד אבקש ממך - זכור תמיד באיזה מצב היית, וכיצד הצלתי אותך".

התלאות שעברו על ישראל במצרים היו אימות ונוראות. במדרש מסופר, שהמצרים היו מעירים את היהודים

עם ישראל היו משועבדים במצרים, מוכים ומושפלים. הקב"ה גאל את ישראל ממצרים, קרע להם את הים, זן וכלכל אותם במדבר, והוא עומד להכניסם לארץ ישראל.

אומר להם הקב"ה: אינני דורש מכם מאומה, רק דבר אחד אני מבקש מכם - זכרו ואל תשכחו שאני גאלתי אתכם מארץ מצרים.

משל למה הדבר דומה - לאדם שהלך ברחוב וראה קבוצת בריונים שהתנפלו על אדם חסר ישע והכהו מכות נמרצות. עובר האורח הזדעזע ממראה עיניו, הוא מיהר אל קבוצת הבריונים, צעק עליהם בקולי קולות והגן בגופו על האיש המוכה.

הבריונים נבהלו מצעקותיו ונסו מן המקום.

האיש המוכה היה נרגש מאוד. הוא הודה במילים חמות למצילו ואמר לו

עבד למצרים.

יש להזכיר את העובדה שראשיתו של עם ישראל היתה מצער, ואחריתו תשגה מאוד! מתוך העוני והמצוק גאלנו ה' יתברך! "מְקִימֵי מַעֲפָר דָּל מְאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן" (תהלים קיג, ז), "מִן הַמִּצָּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בְמִרְחֹב יְהוָה" (שם קיח, ה). והוא לא רק הוציאנו ממצרים, אלא גם הביאנו לארץ ישראל - "וַיְבִיאֵנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֵּן לָנוּ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ" (דברים כו, ט).

האמונה בה' היא תמצית חיי היהודי. בלי האמונה אין לתורה הקדושה קיום, ואפילו יקיים האדם את כל מצוות התורה, אם אין לו אמונה בה' - אין שום ערך למעשיו!

לפיכך הדיברה הראשונה שנצטוינו במעמד סיני היתה "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים" (שמות כ, ב) - מצות האמונה בבורא יתברך שהוא ברא את עולמו והוציא את עם ישראל מארץ מצרים.

לעבודתם מבעוד לילה, ושחררו אותם לביתם רק לאחר שהחשיך, כדי שלא יראו בביתם את אור היום כלל, ועל ידי כך לא יהיה להם שום קשר לבית!

מלבד כל זאת, העבידו המצרים את ישראל בעבודת פרך קשה מאוד - "בַּחֹמֶר וּבַלְבָּנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בְּשֹׁדֵה" (שמות א, יד). בנוסף שחטו את בניהם וזרקום לנילוס. פרעה הרשע היה שוחט את תינוקות ילדי ישראל ורוחץ בדמם.

בני ישראל הפכו להיות שפלים, בזויים ורמוסים בידיהם הזדוניות של המצרים. המצרים עבדו בהם עבודת פרך במשך שעות על גבי שעות, שתי משמרות בכל יום, עד שגרמו להם לאבד את הצלם האלוקי.

ההתעללות בעם ישראל היתה כה גדולה, עד שאף אחד לא העלה בדעתו שיש סיכוי שאותו עם מסכן ובזוי יצליח להשתחרר מהמעצמה הגדולה בעולם באותה תקופה. כולם היו סבורים שהעם היהודי יישאר לעולם

בעיקבות האמונה מגיע גם הביטחון בה'. אלו הם שני היסודות שחייבים להיות לכל יהודי, ולמעשה הא"ב של היהודי הוא אמונה וביטחון! מי שמאמין בה' יתברך גם יבטח בו שיתן לו את כל צורכו.

נאמר בתהלים: "וְהַפְּוִיטִחַ בְּה' חֶסֶד יְסוּבְּכֶנּוּ" (תהלים לב, י) - אדם שיש לו ביטחון מלא בהקב"ה יודע שהקב"ה ישתבח שמו ידאג שיקבל את כל מה שמגיע לו, ולעולם לא יפסיד מקיום המצוות, כדברי המדרש (דברים רבה ד, ה): "אמר הקדוש ברוך הוא: בני, שמעו לי, שאין אדם שומע לי ומפסיד!".

אדם שיסוד זה ברור ופשוט אצלו, לא יוותר אף פעם על קיום מצוות בשל דאגה לחיי העולם הזה או בגלל מחשבה של "איך אסתדר כך".

בבסיס האמונה עומד יסוד יציאת מצרים. חובה על כל יהודי להאמין, שעם ישראל היה משועבד במצרים, עבד נרצע, והקב"ה גאלנו משם!

עיקר האמונה הוא להאמין שה' יתברך הוא הבורא, היוצר והמקיים את העולם בכל רגע ורגע, ואם חלילה לא ירצה להמשיך לקיימו - ברגע אחד יחזור העולם לתוהו ובוהו.

הבריאה המופלאה מעידה על בוראה ואינה מובנת מאליה. כולה עשויה מיקשה אחת, כל דבר בה מסודר בצורה מפליאה. החיות, הציפורים והדגים - כל אחד בצביונו ובמקומו. אין זאת אלא שיש יד מכוונת שעושה כל זאת - בורא העולם ויוצר האדם מתפעל את הכל, ומשום כך "כֹּל הַנְּשָׁמָה תִּתְּהַלֵּל יְהוָה" (תהלים קנ, ה) - על כל נשימה ונשימה שזוכה האדם לנשום עליו להודות לבורא העולם (בראשית רבה יד, ט).

סיבלות עם ישראל - יסוד בנינם

את בנין העם מהמסד ועד הטפחות, והדבר כרוך בהרבה קושי וייסורים.

זה ההסבר לגלות מצרים.

ה' הוריד אותם למצרים, ושם הם השתעבדו לפרעה וסבלו סבל וייסורים. כל זה היה חלק מהתהליך של בניית העם, וכך נוצקו היסודות שלו. על ידי הקשיים והתלאות של עם ישראל, היסודות נהיו מוצקים וחזקים. הקב"ה נתן אותם ביד אומה קשה כדי לחזקם ולחשלים, לכונן עם שיהיה איתן וחזק באמונתו.

בני ישראל חיו במצרים בקרב עם טמא ומתועב, אך שמרו על עצמם לבל ייטמעו ויתבוללו בתוכם. הם הבדילו את עצמם מן הסביבה, ושמרו על ייחודם. כך הוסיפו עוד נדבך ועוד קומה לבנין העם, וכשהושלם בנינו של עם ישראל, הם היו בנויים לתלפיות, ממסד עד טפחות.

אדם הולך ברחוב ורואה לנגד עיניו בנין רב-קומות מפואר ומשוכלל. הוא מעיף מבט משתאה על הבנין הבנוי לתלפיות, וחושב בליבו על הקבלן שלבטח התעשר מן הבניה...

אבל צריך לזכור כי העושר שהתעשר בו, לא קרה בין לילה...

עובר האורח שנקלע למקום, אינו שם ליבו לכל התהליך הארוך והמורכב של הבניה, מהרגע שנוצקו היסודות ועד שהושלמה המלאכה. כמה תלאות וקשיים, כמה צער ומפח נפש ידע הקבלן עד שזכה לברך על המוגמר, ולראות את הבנין עומד על תילו בגאון.

דבר גדול לא נוצר בלחיצת כפתור. מה שבא בקלות - לא מחזיק מעמד.

בתחילה היה עם ישראל אוסף של יחידים, עד שהקב"ה קיבצם, עשה מהם עם, ובחר בהם להיות לו לעם סגולתו. לא ביום אחד נהיו לעם, היה זה תהליך ארוך ומתמשך. צריך לבנות

המצרים במצרים.

המצרים גרמו לקלקול, ולכן הם חייבים לקבל את המכות שעל ידיהן יתרפאו ישראל ויחזרו לאמונתם הצרופה ולדרך האבות הקדושים.

עשר המכות שהביא הקב"ה על המצריים במצרים, פגעו בכל יסודות הבריאה - באויר, בים, ביבשה, בבעלי החיים ובאדם, ונועדו להראות שהקב"ה שליט, מנהיג ומשגיח על כל חלק וחלק של העולם.

תכלית המכות לא היתה רק להכניע את המצרים אלא "וַיִּדְעֶתְם כִּי אֲנִי ה'" (שמות ו, 1) - לחזק, לחסן ולהשריש את אמונת ה' בלב עם ישראל, ולשם כך היה צורך בעשר מכות שונות, כדי להראות שלבורא יתברך יש שליטה מוחלטת בטבע, "וּמַלְכוּתוֹ בְּפֶלֶא מִשְׁלָה" (תהלים קג ט).

בכל מכה ומכה התחזקו חלקים נוספים של עם ישראל באמונה וביטחון בבורא יתברך, ובכך הכשירו את עצמם ליציאתם ממצרים, ולהפיכתם לעם סגולה מכל העמים.

קודם שירדו עם ישראל למצרים, הם היו בריאים ושלמים, מאמינים ודבוקים בה', "כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבְּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרַיִם" (בראשית מו, כו), "שבעים היו לו [ליעקב], והכתוב קורא אותן 'נפש', לפי שהיו כולם עובדים לאל אחד" (רש"י שם ומקורו מויקרא רבה ד, 1).

אבל המצרים ניתקו את עם ישראל מהאמונה הצרופה שהיתה להם, והחדירו בהם מידות רעות והשקפות מקולקלות באמצעות העבודות זרות והכישופים ["למה נקרא שמם כשפים? שמכחישים פמליא של מעלה" (סנהדרין סג ע"ב)], ועל ידי עבודת הפרך שהיו מעבידים אותם.

וכדי לרפא את היהודים מהמחלות שגרמו להם המצריים, היה צורך לתת מכות מזעזעות. אך על ישראל לא שייך לתת מכות כאלו, כי הם עדינים ולא יוכלו לעמוד בהן, אלא צריך לתת אותן למי שגרם להם לכל זאת - למצרים!

הקב"ה רצה לחזק את אמונת ישראל, ולכן הכה מכה רבה ועצומה את

נחלקו רבותינו כמה מכות הביא הקב"ה על המצרים: יש אומרים ארבעים מכות במצרים, ומאתיים מכות על הים; יש אומרים חמישים מכות במצרים, ומאתיים וחמישים על הים, ועוד שיטות, כפי שאנו מזכירים בהגדה של פסח.

מדוע חשוב כל כך לדעת כמה מכות לקו המצרים במצרים, ומה הענין להרבות במכות שלקו?

ברם, מאחר והתורה מבטיחה כי "וְכָל מִדְּוֵי מִצְרַיִם הָרְעִים אֲשֶׁר יַדְעֶתָ לֹא יִשְׁיִמּוּ בָּךְ" (דברים ז, טו), הינו כל המכות שהוכו המצרים, לא יבואו על בני ישראל, הרי ככל שמרבים יותר מכות וחולאים על מצרים, כך מובטח לעם ישראל, שכל המכות הללו לא תגענה אליהם...

כיון שבני האדם שונים זה מזה, וכל אחד מתפעל ומתפעם מדבר אחר - נתן הקב"ה עשר מכות שונות ומשונות, כדי שכל אחד ואחד יתפעל מהן לפי כוחות נפשו, ותתחזק אמונתו בבורא העולם, "וידעתם כי אני ה'!"

וזהו שאמר שלמה המלך בחכמתו (משלי יט, כה): "לֵץ תִּפְּהַ וּפְתֵי יַעֲרִם", "לֵץ תִּכֶּה" - זה פרעה, "ופתי יערים" - אלו ישראל (ע"ע במנורת המאור פרק ת"ת ד"ה ועוד), הקב"ה היכה את פרעה ומצרים, ועל ידי זה קיבלו ישראל חכמה שלא לעשות כמעשיהם, אלא לחזור למבועי התורה והיראה.

"וידעתם כי אני ה'" - על ידי המכות שיביא הקב"ה על מצרים, יתחזקו ויתחסנו ישראל באמונה שהתרופפה מהם מעט, וידעו בחזרה את ה' יתברך, "כִּי לֹא יִדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנִם וְעַד גְּדוּלָּם נָאֵם ה'" (ירמיה לא, לג).

הקב"ה מגן על ישראל ומצילים

למשרתיו להכין עבורם אוכל בשפע, בתכלית הכשרות וההידור.

כאשר סיים ר' דוד ז'וננו את עריכת הסדר שלו, כבר היתה השעה שלוש לפנות בוקר, אך מהאגף שהקצה לחסידים נשמעו צעקות. הוא חשש, שמא אירע שם איזשהו מקרה לא טוב חס ושלום, ושלח שליח לברר מה אירע. הלך השליח, ולא חזר. שלח עוד שליח, וגם הוא לא חזר. לבש ר' דוד את בגדיו והלך בעצמו.

כשהתקרב לאולם שבו נערך הסדר, ראה את הבעל שם טוב ותלמידיו רוקדים ושרים "לְעֵשָׂה נִפְלְאוֹת גְּדֻלוֹת לְבַדּוֹ" (תהלים קלו, ד), וחוזרים על זה שוב ושוב בצעקות, וגם את שני שלוחיו מצא כשהם רוקדים בהתלהבות עם החסידים.

מתוך ההתלהבות ששרתה במקום גם ר' דוד ז'וננו בעצמו הצטרף לריקודים.

לאחר שהתעייף, ועמד לשוב אל חדרו, שאל ר' דוד את הבעל שם טוב:

מסופר על ה"בעל שם טוב" הקדוש זיע"א וקבוצה מחסידיו, שהגיעו לאיסטנבול שבטורקיה ימים ספורים לפני חג הפסח, והתעכבו כדי לחגוג את החג במקום.

חסידיו של הבעל שם טוב חיפשו עבורו אכסניה ראויה, שבה יוכל לערוך את ליל הסדר כראוי.

סיפרו להם, שמתגורר בעיר שר יהודי ירא שמים, ר' דוד ז'וננו שמו, שהוא מקורב לסולטאן הטורקי. (ה"נודע ביהודה" מזכיר את השר הזה בסיפרו, וכותב שהוא פועל הרבה למען עמו, ומברכו על מעשיו).

השר הזמין את הבעל שם טוב ותלמידיו להתארח כל ימי הפסח בטירתו המפוארת. הוא שאל אותם, האם הם מוכנים להצטרף אליו בעריכת הסדר, אך הם אמרו לו שמנהגיהם שונים מהמנהגים המקובלים במדינות ספרד.

השר הקצה להם חדרים מרווחים, ואולם גדול לעריכת הסדר, והורה

ר' דוד הושיט לסולטאן מגש מכסף טהור, משובץ באבנים יקרות, שעליו היו מונחות שלוש מצות מכוסות במפית מפוארת.

הסולטאן יצא שבע רצון מביתו של השר היהודי, אך הווזיר מצא הזדמנות להסית את הסולטאן נגד היהודי החביב עליו.

"חוצפה!" הכריז הווזיר.

"מה חוצפה?" תמה הסולטאן.

"היהודי הזה התעשר על חשבון אדוני הסולטאן, ומה הוא נותן לסולטאן האדיר במתנה? שלוש פיתות דקות... הוא עושה ממך לעג וקלס!"

נכנסו הדברים אל ליבו של הסולטאן, והווזיר הוסיף להסיתו ואמר, "כך הם כל היהודים... מזלזלים בגויים ומזלזלים במלכות!"

חרה אפו של הסולטאן. הסיר את טבעת החותם, נתנה לווזיר ואמר לו: "מחר תחתום בטבעת זו, שלא יישאר בממלכה אפילו יהודי אחד!"

בלילה חלמה אימו של הסולטאן חלום מפחיד. בעלה, הסולטאן הקודם,

"למה אתם צועקים כל הזמן "לעושה נפלאות גדולות לבדו"?"
אמר לו הבעל שם טוב: "דבר זה יתברר לך מחר."

ובאמת למחרת התברר לו פשר העניין:

תחילתו של הסיפור בערב פסח, כשהסולטאן הטורקי, יחד עם הווזיר הראשי, הגיעו במפתיע אל ביתו של השר ר' דוד. ר' דוד נבהל. מאחר והיה זה ערב פסח, וכבר ביערו את החמץ מן הבית, לא היו לו מעדנים הראויים להגשה לפני הסולטאן.

התנצל השר ר' דוד בפני הסולטאן, והסביר לו פשר הדבר. והוסיף השר ואמר: "מאחר ולא ידעתי מראש על בואו של הסולטאן, לא הכנתי כיבוד כראוי לכבודו, אבל רוצה אני לכבדך בדבר שהוא יקר לי ביותר - במצות שמכינים אנו לכבוד חג הפסח. אנחנו אופים את המצות בעמל רב, בשמירה ובזהירות מדוקדקים, והמצות הללו הן סגולה גדולה לשמירה לאדוני הסולטאן."

שתחזור כך, ואם לא - מרה תהיה
אחריתך!"

הבין הסולטאן, שאביו מזהירו אזהרה
נמרצת על גזרת הגירוש, שזמם לגזור
על כל יהודי הממלכה.

הסולטאן המבוהל רצה לבטל מיד את
הגזירה, אך הטבעת כבר היתה ביד
הוויזיר.

יצא הסולטאן באישון ליל אל ביתו
של הוויזיר, הורה להעירו ודרש ממנו
להחזיר את הטבעת.

למחרת נודע הדבר בכל העיר, והבין
השר היהודי מדוע שרו הבעל שם טוב
וחסידיו בליל הסדר, שוב ושוב,
"לעושה נפלאות גדולות לבדו כי
לעולם חסדו"...

דוד המלך אומר בתהלים (ק"ז, א-ב):
"הֲלֹלוּ אֶת ה' כָּל גּוֹיִם, שִׁבְחֵהוּ כָּל
הָאֲמִים כִּי גָבַר עָלֵינוּ חֶסֶדוֹ..."

מי צריך להודות על החסדים שעושה
לנו הקב"ה - אנחנו או הגויים? - ודאי
שאנחנו צריכים להודות. אם כן, למה

שנפטר כמה שנים לפני כן, בא אליה
בחלום וצעק, "הממלכה עומדת
להיקרע לגזרים! הממלכה הולכת
לאבדון, מחמת המעשה הנפשע
שעושה בני! קומי והתרי בו שיחזור
בו!"

התעוררה אימו של הסולטאן בבהלה,
אך אמרה לעצמה, "חלום של הבל
הוא".

לאחר זמן מה נרדמה שוב, ושוב בא
אליה הסולטאן הנפטר בחלום, והזהיר
אותה, "קומי מהר, ותזהירי את הבן
שלנו! רעה מאוד תהא אחריתו
ואחרית הממלכה, אם לא יחזר בו!"

שוב הסיחה את החלום מליבה, אך
כשהגיע הסולטאן הנפטר בפעם
השלישית, ואיים להכותה, מיהרה
לקום וללכת אל חדרו של בנה.

"מה עשית?" צעקה אימו של
הסולטאן. "אביך הסולטאן בא אלי
בחלום, כולו זועם וכועס. הוא צועק
ואומר שעשית מעשה נפשע, ואם לא
תחזור כך, תיקרע הממלכה ותילקח
מידיך! הוא אמר לי להתרות בכך,

מבלי שאנחנו אפילו יודעים על המזימה שזממו.

"והיא שעמדה לאבותינו ולנו, שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו, ולא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם...!"
(מתוך ההגדה).

נאמר "שבחוהו כל האומים כי גבר עלינו חסדו?"

אלא הגויים יודעים על חסדים גדולים שעושה הקב"ה עם עמו ישראל - ואנחנו אפילו לא יודעים... הגויים מתכננים לגזור גזרות, לפגוע ולהרוג חס ושלום, והקב"ה מצילנו מידם,

לשנה הבאה בארץ ישראל

נענה האדמו"ר ואמר: "על כורחך שיכול אתה לשהות בארץ ישראל, אך מבחינה רוחנית - להימצא מחוץ לה..."

וזאת התפילה שאנו מתפללים באומרנו: "לשנה הבאה בארץ ישראל". שבשנה הבאה נזכה להיות בני ארץ ישראל במהותנו, שנהיה בני הארץ גם במחשבה, בשאיפה ובהתנהגות, שנהיה ראויים לה, ולא תקיא אותנו חלילה, לא ברמה הפיזית ולא ברמה הרוחנית.

יהודי מארץ ישראל נסע להסתופף בצילו של אדמו"ר בחוץ לארץ, וזכה לשבת על שולחנו בליל הסדר.

כשאמרו: "הַשְּׁתָּה הָכָא לְשָׁנָה הַבְּאָה פְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל", שאלו האדמו"ר: "אמור לי, האם גם בארץ ישראל אומרים פסקה זו מההגדה?"
"בודאי!"

"מדוע? מה להם ליהודי ארץ ישראל לומר 'בשנה הבאה בארץ ישראל', בשעה שהם כבר יושבים בה?"
נבוך היהודי ולא ידע מה להשיב.

שביעי של פסח

יהודים הם בני מלכים

מצרים מת על שפת הים, את היד הגדולה המחוללת נסים בלי הפסק, ומיד, "וַיֵּאֱמִינוּ בַּה' וּבַמַּטֶּה עֲבָדָיו" (שם יד, לא).

או אז פצחו כולם בשירה שבקעה מתוך נשמתם, כמין המנון. איש מעולם לא למד אותו, ואף על פי כן כולם שרו את אותם מילים. הנשמה כבר יודעת לבד מה לומר. היא רגישה ומסוגלת לקלוט ולבטא את הדברים טוב מכולם, ואומנם אלו הן המילים הנכונות, שבאמצעותן אפשר לבטא את גדלות הבורא יתברך.

יתכן, שזוהי כוונת רבותינו בדבריהם, שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי הנביא במעשה מרכבה (ילקוט שמעוני שמות טו, רמז רמד).

יחזקאל בן בוזי מתאר לנו את הדמות שראה במעשה המרכבה, והנה

הרבה ניסים ומאורעות קרו לעם ישראל, אבל מעטים מתוכם זכו להיקבע לדורות ולהיחקק בסידור התפילות.

באופן כללי כמעט אין אנו מזכירים בתפילה פסוקים מן התורה, מלבד קריאת שמע וברכותיה. אך מאורע אחד יוצא דופן, ונקבע כחלק מתפילות החובה שבכל יום - השירה שאמרו ישראל על שפת הים.

קריעת ים סוף היה מאורע שהרטיט את לב כולם - עם ישראל עומדים על שפת הים ואין להם שום מוצא. הם הגיעו למצב נורא, עד שהכריזו: "נִתְּנָה רֵאשׁ וְנִשְׁוֶבָה מִצְרַיִם" (שמות יד, ד).

והנה - נקרע הים לגזרים, וישראל עברו בו. "כִּי־נִשַׁשׁ מֵאוֹת אֶלְפֵי רַגְלֵי הַגְּבָרִים לְבַד מִטֶּף" (שם יב, לו) עוברים בתוך הים ביבשה. הם רואים את

מלכות זו הנה מתנה נפלאה - אלא שהמתנה הזו גם מחייבת, ונבאר דברינו על פי משל:

מלך גדול משל על מדינה ענקית ואדירה בעלת מחוזות רבים. מתוקף תפקידו הוזמן המלך לכל מיני טקסים שנעשו בכל רחבי הממלכה - בכל פעם שהכתירו ראש עיר או שהיה שם אירוע יוצא דופן, היה צריך המלך לטלטל את עצמו ולנסוע לשם על מנת לכבד את המעמד.

המחוזות הרבים בממלכה יצרו הזדמנויות רבות לנסיעה, והמלך התקשה לעמוד בכך.

אחת לכמה ימים היה עליו להיטלטל במרכבתו לכאן או לשם, והדבר עייף אותו, וגם הקשה על תפקודו התקין.

קרא המלך לשריו וליועציו, וביקש מהם: הבו לי עצה! אנשי המדינה רוצים לראות אותי - רצוננו לראות את מלכנו - אבל אני מתקשה למלא את רצונם. מה ביכולתי לעשות?

הבינו השרים את הבעיה - אך פתרון לא מצאו. לבסוף התפזרו איש איש

בקריעת ים סוף ראתה זאת שפחה על הים. כולם זכו לראות את המחזה המופלא הזה שאין כדוגמתו, ולא היה כמוהו יותר, מלבד קבלת התורה, שהיה גם הוא מחזה מופלא ביותר.

את השירה שאמרו ישראל על הים ראו רבותינו לקבוע כחלק מתפילות החובה שלנו בכל יום - "וַיִּזְעַע ה' בַּיּוֹם הַהוּא... וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה".

מה מטרתם בכך?

בקריעת הים הראה הקב"ה כמה דברים - ראשית, כולם ראו שהוא שולט על הטבע. שנית, הכל יכולים היו לראות שהטבע כולו כפוף לעם ישראל, ומשתנה בשבילם. הם המלכים, וטבע של מלך שהוא פורץ לו גדר ואין מוחין בידו (בבא קמא ס"ב).

למלך אף פעם לא אומרים לאן ילך - באפשרותו ללכת בכל מקום שהוא רוצה, וכך עם ישראל - אם טוב להם ללכת בתוך הים, מתייבש עבורם הים.

האיש המתאים לתפקיד! הוא אינו מתוחכם, ואין בו ערמומיות כלל!

בהזדמנות הראשונה שבה נקרא עם חבריו השרים לארמון המלוכה, קם השר להציע את רעיונו: "מצאתי אדם שיש בו גינוני מלכות, אך אינו שנון, ולכן אין לחשוש מפני מעשי ערמומיות שיעשה. הבה נשלח את אותו אדם במקום המלך לאירועים השונים, ניתן לו משכורת חשובה וזו תהיה עבודתו".

סוף כל סוף במרבית הערים, המלך אינו מוזמן לדבר, וכל תפקידו הוא לבוא לבוש בבגדי מלכות במרכבת המלך ולנפנף בידו להמונים.

התלהבו כולם, ועד מהרה נכנסה אל המלך משלחת חשובה ובישרה לו: "אדוננו המלך, מצאנו מזור לתחלואיך. מהיום ואילך לא יצטרך המלך להטריח את עצמו ולנסוע לכל מיני כפרים נידחים, אלא רק לערים הגדולות והחשובות ביותר.

אותו אדם ילבש בגדי מלך, וילך במקום המלך כשהוא מלווה בכל פעם

לביתו, מתוך הבטחה להמשיך לחשוב על מוצא של כבוד לעניין.

בסמוך לביתו של אחד השרים התגורר אדם שמשך את תשומת ליבו של השר. הוא היה בעל גובה מרשים, וכל הליכותיו אמרו מלכות. גינוני המלכות שלו בלטו בכל צעד ושעל - פסיעותיו היו מדודות, ראשו לא נע ימינה ושמאלה, והוא שדר אצילות רבה.

השר עקב אחריו בעניין יום או יומיים, ולפתע הבזיק בו רעיון כביר - זהו הפתרון עבור המלך!!!

חזותו של אותו אדם דומה למלך, כך גם קומתו ומבנה גופו, וגינוני המלכות שלו בהחלט בלתי מביישים. אולי הוא יצליח להחליף את המלך בטקסים השונים!?

בטרם נכנס אל המלך להציע את הרעיון החדשני, בא השר בדברים עם אותו אדם. הוא דיבר איתו על דא ועל הא, והבחין כי הוא אינו חכם בכלל, אלא תמים גדול.

מצוין - שש השר על המציאה - זהו

לשאת את דבריו כרבע שעה לפני השעה ארבע אחר הצהרים! תוך כדי שהוא נושא דברים, צלצל שעון העירייה, והודיע על השעה ארבע.

בדיוק באותו רגע קם המלך ממקום הכבוד שלו, הסיר את הגלימה והכתר, הניחם על השולחן לפניו, ואמר לשרים שליוו אותו: "כל טוב, גמרת את שעות העבודה להיום... סוכם איתי בפרוש לעבוד רק עד ארבע..."

תדהמה מוחלטת נפלה בקהל. הדוקטורים והפרופסורים אשר לא גרעו עין מן המלך לאורך כל הטקס, הביטו בו מבולבלים, ולא הבינו מה קורה כאן.

"מה אתם רוצים?" - אמר המלך חסר הכתר והגלימה - "באתי ולא הייתם פה... וכשפתח את פיו כבר לא נותרו הרבה סודות... פיה פתחה שלא בחכמה ואין תורת חסד על לשונה... בתוך הדממה ששררה שם נשמעה היטב קריאתו של אחד הילדים: "זה לא המלך שלנו! מלך הוא תמיד מלך! אין זמן שהוא לא מלך! מלך שאינו

בכמה שרים. הוא מצידו יתחייב שלעולם לא ידבר ולא ישלח תגובות כאילו הוא המלך".

המלך קיבל את ההצעה בשמחה, ותשקוט הארץ. הוד מלכותו יושב על כיסאו אשר בעיר הבירה ומטפל בענייני המדינה, ולכל הטקסים מוציאים את אותו אדם. הוא זה שמגיע לטקס הכתרת ראשי ערים, להענקת פרס לבתי חולים וכיוצא בזה. הוא מנפנף בידו כמה וכמה פעמים, מחייך, ואינו מוציא מפיו אפילו מילה אחת.

הכל היה טוב ויפה עד לאותו יום שבו הוזמן המלך להגיע לאחד המחוזות הרחוקים.

הטקס נקבע לשעה שתיים אחר הצהרים. על סדר היום היו כמה נאומים, והמלך היה צריך לנפנף בידו, וכך לתת את ברכתו לאנשי המחוז.

אלא, שאירעה תקלה בלתי צפויה, ושרשרת הנאומים התאחרה ביותר. למעשה, הנואם הראשון רק התחיל

הבית כשאסיר את הלוש העליון. מוכרח אני להזכיר לעצמי שאני איש מוסר, וחייב להתנהג אחרת. אני רשאי להרשות לעצמי ללכת בלי חליפה ומגבעת, כדי שחלילה לא אזלזל בתפקיד שלי.

רבותינו הקדושים - מאן מלכי רבנן - ראו לנכון להזכיר לנו את עבודת מלכותנו בכל יום ויום.

דעו לכם, אתם בני מלכים, אתם השולטים על הטבע והוא בדיכם. לכל העולם כולו יש ים, אבל לכם יכולה להיות בין רגע יבשה. כדי לזכור זאת - תשירו "אז ישיר" כל יום, ותזכירו לעצמכם את עובדת היותכם בני מלכים.

אחד מן היסודות החשובים ביותר בעם ישראל הוא לזכור בכל יום ובכל שעה את המלכות שניתנה לנו!

נזכיר לעצמנו שוב ושוב, שהטבע הוא בשליטה מוחלטת של בורא העולם ושל בניו, בני המלכים, אבל מחובתנו להישאר מלכים ולא לזרוק את גלימת

תמיד מלך, אינו מלך בכלל!".

בבלבול ובמהומה שנוצרו שם מיהרו השרים לארוז את חפציהם ולהימלט על נפשם, בטרם יאלצו להעניק הסברים...

הקב"ה עשה אותנו בני מלכים - "בְּנֵי אֲתֶם לַה' אֱלֹהֵיכֶם" (דברים יד, א). אני מלכו של עולם, ואתם, בני המלכים של העולם. אך התפקיד גם מחייב - יש להישאר מלכים תמיד. לעולם אין להוריד את הגלימות ולהודיע שהתפקיד נגמר...

עליכם להישאר מלכים גם בבית עם הילד, עם האשה, עם השכן, עם בעל המכולת... מלך לעולם אינו נוהג כמו עבד...

הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל הידוע בכנוי 'הסבא מסלבודקא' היה נוהג ללכת בתוך ביתו כשהוא לבוש בחליפה וחובש מגבעת לראשו.

שאלוהו: רבנו, לכוש זה - לשם מה?
אמר: מפחד אני פן אנהג אחרת בתוך

מלכים, ואינם מזלזלים במלכותם לעולם. גם "במקום שאין אנשים השתדל להיות איש" (אבות ב, ה). גם כשאין אף אחד סביבי, אני עדיין נשאר בן אדם. איני צריך שיאמרו לי תמיד מה לעשות, בעצם מהותי אני דגם של בן מלך, והדגם נשאר גם בבית בחדרי חדרים, כשאף אחד לא יודע מה מעשי.

בן מלכים צריך להישאר תמיד בן מלך ולא לזלזל במלכותו, "פֶּן יִחַתֵּךְ לְפָנֶיךָ" (ירמיה א, יז), אחרת בין רגע הוא עלול לאבד הכל.

המלכות ולהצהיר שהחווה כבר נגמר...

אריסטו, שהיה אחד מחכמי יון הגדולים, נתפס נוהג באופן מבוזה ואוכל ארנבת חיה. נדהמו כולם: כיצד מתאימים הדברים לפילוסוף כמוהו, אשר נהג תמיד לדבר גבוהה גבוהה על נימוסים ועל הלכות דרך ארץ? והשיב: כשאני אוכל איני אריסטו...

זוהי תמצית ההבדל בינינו לבין אומות העולם - מלכים נשארים כל הזמן

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
 זיווג הגון, רפואה שלימה
 או להבדיל, לעילוי נשמה
 לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

אבן הסמפירינון וסגולתה להבריה מים

שה' יתברך הוא זה שבוקע את ים סוף בעבור ישראל.

מסופר שבמקום בו התגורר הגאון מוילנא, קיבל המלך אבן יקרה מאנשים נכבדים מדרום אפריקה, והם הציבו בפניו תנאי, שיאמר להם את סוג וטיב האבן ששלחו לו, ואם ידע לענות - ימשיכו לשלוח לו אבנים טובות ומרגליות, ולסחור עימו בתדירות גבוהה.

קיבל המלך את האבן בשמחה, והביא מומחים מכל קצות תבל המתעסקים ביהלומים ואבנים טובות, כדי שיפענחו את סוג האבן, אך אף אחד לא ידע את טיב האבן ואת סגולתה, "אין קול ואין ענה ואין קִשְׁב" (מלכים א יח, כט), "פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ" (תהלים קלה, טז)...

ניגש אחד מיועציו של המלך, והציע לו לגזור על היהודים, שאם לא יגלו לו

הקב"ה צוה על משה רבנו להרים [היינו לסלק ולהסיר (חוקוני)] את מטהו ולנטות את ידו על הים. לכאורה לא מובן, מדוע ציווהו ה' יתברך לנטות דוקא את ידו על המים ולא את מטהו?

הגאון מוילנא זצ"ל מבאר, שהקב"ה ציווה על משה דווקא שלא לעשות נס זה של קריעת ים סוף בנטיית המטה על הים, לפי שהיה המטה עשוי מאבן טובה הנקראת "סמפירינון" (תנחומא וארא סימן ט) שסגולתה להבריה את המים הנמצאים על ידה.

לכן אם למשל נשפכו מים על השולחן, אפשר להניח את האבן הזו שם, ומיד כל המים יברחו.

הקב"ה חשש כביכול מאותם אפיקורסים שיאמרו, שמטה משה בקע את הים, כיון שהיה בו את אבן הסמפירינון, ואין זה, חס ושלום, מעשה ה', לכן ציווה עליו לנטות דווקא את ידו ולא את מטהו כדי שידעו כולם

מים על השולחן במטרה לשתות, ותוך כדי כך הרים את האבן להתבונן ולהסתכל ביופייה.

לתדהמתו, כל המים אשר היו בכוס התעופפו ויצאו ממנה!

הוא לא הבין את פשר הדבר, הלך והביא מים אחרים אך גם הם התעופפו.

ראה זאת הגר"א וניסה בעצמו להצמיד את האבן לכוס, ונוכח לראות שהאבן מסלקת משם את המים, והבין שאין הם יכולים לשרות ביחד.

נישק הגר"א את בנו על ראשו ואמר: "תודה בני, גילית לי מה טיב האבן הזו, זאת אבן הסמפירינון המייבשת ומבריחה את המים מעליה".

לעת ערב גילה הגר"א למשלחת שבאה אליו את טיבה וסגולתה של האבן, והורה להם שיאמרו למלך שאבן זו מייבשת את המים הנמצאים בקירבתה.

התפעל המלך מחכמת היהודים והשאירם בארצו.

את טיב וסגולת האבן - יגרש אותם מארצו, ואז ודאי הם יגידו לו, כיון שעם ישראל חכמים ונבונים יותר מכל האומות, "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה" (דברים ד, 1).

שמע המלך לעצת יועצו, ושלה הודעה לראשי הקהילה היהודית בארצו, שאם תוך שלושה ימים לא יגלו לו את טיב וסגולת האבן - לא ישאר יהודי אחד בארצו.

ניסו היהודים להביא כל מיני אנשים המבינים באבנים טובות ומרגליות, אך אף אחד לא ידע מה טיבה של אבן זו. הציע אחד היהודים הנבונים לגשת אל הגאון מוילנא הבקי בכל התורה כולה, אולי הוא ימצא מקום שכתוב בתורה על אבן זו.

ניגשו אל הגאון מוילנא והניחו את האבן על שולחנו. באותה עת היה עסוק הגר"א בסוגיה קשה, ואמר להם שלעת ערב יגלה להם את טיב וסגולת האבן.

והנה, אחד מבניו של הגר"א הניח כוס

הג פסח

כשר ושמה

יהי רצון שנזכה לאכול

בבית המקדש

מן הזבחים

ומן הנסחים

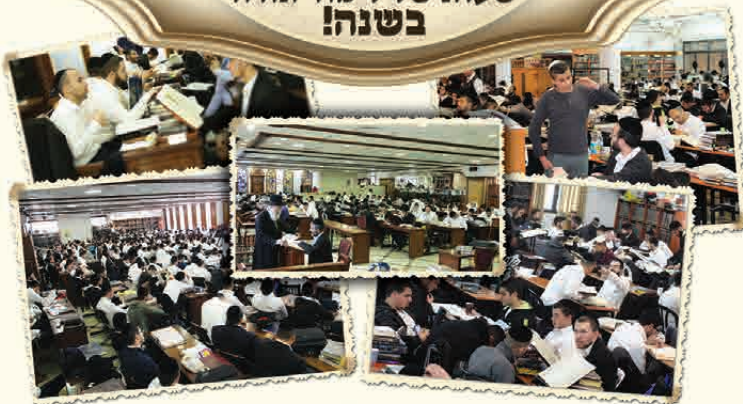

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמהה סוליקה

לרפואת: רמי בן חיה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ורחם הי"ו, ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו, אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו, התינוקת נטע בת ג'וזנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל, מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל, מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל, יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ת.נ.צ.ב.ה.